

Συστημική χρεοκοπία και σοσιαλφασισμός

ΤΑΚΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η μαζική κρατική καταστολή στην επέτειο της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου δεν προκλήθηκε βέβαια απλώς από μια αλλοτριωμένη νεολαία που δεν έχει ακόμα ενσωματωθεί στο σύστημα, η οποία τιμούσε την πρώτη επέτειο μιας πρωτόγνωρης κοινωνικής έκρηξης. Μιας έκρηξης που, όπως σημείωσα σε άρθρο στο προηγούμενο τεύχος,^[1] δεν είχε ξανασημειωθεί μετά από την φοιτητική εξέγερση του 1973, η οποία συνέβαλε καθοριστικά στην κατάρρευση της στρατιωτικής χούντας το καλοκαίρι του 1974. Στη πραγματικότητα, η νέα αναζωπύρωση πρέπει να ιδωθεί ως τμήμα μιας διαδικασίας που φανερώνει όχι μόνο τα σαθρά θεμέλια πάνω στα οποία κτίστηκε το μεταπολεμικό κοινωνικο-οικονομικό σύστημα αλλά και αποτελεί ένδειξη του γεγονότος ότι η κρίση στην Ελλάδα όχι μόνο είναι συστημική αλλά και συνεχώς επιδεινώνεται –γεγονός που η εξεγερμένη νεολαία αυξανόμενα συνειδητοποιεί. Σε αυτήν την προβληματική, οι εκλογές του Οκτώβρη που έδωσαν άνετη πλειοψηφία στους σοσιαλφιλελεύθερους του ΠΑΣΟΚ –γεγονός που πανηγυρίστηκε από τις ντόπιες και ξένες πολιτικές και οικονομικές ελίτ– αποτελούσαν απλά μια πρόσθετη ατραξιόν που ήταν άσχετη με τις κοινωνικές διαδικασίες εν εξελίξει και το μόνο ενδιαφέρον που παρουσίαζαν ήταν ότι ήταν ενδεικτικές των σχεδιασμών των ελίτ.

Στο άρθρο αυτό θα εξετάσω αρχικά την πολιτική χρεοκοπία σε σχέση με τις εκλογές του Οκτώβρη, στη συνέχεια θα εξετάσω την οικονομική χρεοκοπία και τον μύθο της Πράσινης «ανάπτυξης» που παπαγαλίζει η ρεφορμιστική Αριστερά και Οικολογία και αφού εξετάσω την κοινωνική κρίση με ιδιαίτερη αναφορά στο συστημικό πρόβλημα της μετανάστευσης θα καταλήξω με την μαζική καταστολή του Δεκέμβρη που επιβεβαιώνει την άνοδο του σοσιαλφασισμού στη χώρα μας.

Πολιτική χρεοκοπία, εκλογές και κόμματα

Είναι φανερό ότι η απόφαση για την εξαγγελία των εκλογών, μόλις δύο χρόνια μετά τις προηγούμενες εκλογές, επιβλήθηκε στις πολιτικές και οικονομικές ελίτ εν όψει της κοινωνικής αναταραχής, η οποία αναπόφευκτα θα ακολουθούσε την εισαγωγή από μια δεξιά κυβέρνηση των ριζικών μεταρρυθμίσεων «δομικής προσαρμογής» που από καιρό απαιτούσαν η ΕΕ και άλλοι διεθνείς οργανισμοί (ΟΟΣΑ κλπ.). Ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτές οι μεταρρυθμίσεις

---

[1] Βλ. «Η επιδεινούμενη συστημική κρίση: α) η αντισυστημική εξέγερση στην Ελλάδα», *Περιεκτική Δημοκρατία*, αρ.18-19 (Φθινόπωρο 2008-Ανοιξη 2009).

αναγκαστικά θα περιλάμβαναν δραστικούς περιορισμούς στις δημόσιες δαπάνες (υγεία, κοινωνική ασφάλιση κλπ.) και τη συμπίεση μισθών και συντάξεων, με στόχο τη δραστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα σε βάρος των εργαζομένων. Αλλωστε, η κοινωνική έκρηξη του Δεκεμβρίου 2008 έκανε ξεκάθαρη την έκταση της συστημικής κρίσης στην Ελλάδα. Ήταν από τότε που οι ελίτ άρχισαν να συνειδητοποιούν την επιτακτική ανάγκη να πάρει την εξουσία μια κυβέρνηση που δηλώνει «σοσιαλιστική», με κύριο στόχο να εισαγάγει τις δραστικές «μεταρρυθμίσεις» που απαιτούνταν για να υπερβούν τη σημερινή βαθιά κρίση. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις αποτελούνται από μέτρα που στοχεύουν στην ολοκλήρωση της οικονομικής ενσωμάτωσης της χώρας στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση και επιβάλλονται στην Ελληνική ελίτ από την υπερεθνική ελίτ, μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Φυσικά, το αν οι πολιτικές και οικονομικές ελίτ και η νέα κυβέρνηση η οποία τις εκφράζει θα καταφέρουν να αποφύγουν ακόμη και την τυπική συστημική χρεοκοπία (οικονομική και πολιτική) είναι μια άλλη ιστορία, η οποία θα καθοριστεί από την έκβαση της Κοινωνικής Πάλης, η οποία τώρα φτάνει σε ένα κρίσιμο σημείο καμπής.

Δεν είναι λοιπόν περίεργο ότι τα αποτελέσματα των γενικών εκλογών του Οκτωβρίου, τα οποία έδωσαν σαρωτική κοινοβουλευτική πλειοψηφία στους σοσιαφιλελεύθερους του ΠΑΣΟΚ, γιορτάστηκαν από τις πολιτικές και οικονομικές ελίτ τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Το ΠΑΣΟΚ, σήμερα υπό την ηγεσία του, Γ. Παπανδρέου της δυναστείας Παπανδρέου, έχει κυβερνήσει την Ελλάδα, εναλλακτικά με τη δυναστεία Καραμανλή, σε όλη τη διάρκεια των τελευταίων τριάντα πέντε χρόνων, που ακολούθησαν την πτώση της χούντας το 1974. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, οι δύο αυτές δυναστείες, κάτω από την κηδεμονία, αρχικά, της Βρετανικής και στη συνέχεια της Αμερικάνικης ελίτ και, τελευταία, αυτή της υπερεθνικής ελίτ, ήταν βασικοί παράγοντες στην Ελληνική πολιτική σκηνή για ολόκληρη τη μεταπολεμική περίοδο, η οποία ξεκίνησε με το τέλος του Εμφυλίου πολέμου στα τέλη της δεκαετίας του 1940.

Όμως, το ίδιο το γεγονός ότι το ΠΑΣΟΚ κατάφερε να κερδίσει μια άνετη κοινοβουλευτική αυτοδυναμία (χάρη στο εκλογικό σύστημα που ευνοεί σκανδαλωδώς το πρώτο κόμμα σε ψήφους), στην πραγματικότητα, σπέρνει ανέμους, που πιθανότατα θα το αναγκάσει να θερίσει θύελλες σύντομα. Κι αυτό, διότι το δικομματικό σύστημα στην Ελλάδα δεν βασίζεται σε κάποιες γερές βάσεις. Μια ένδειξη είναι το γεγονός ότι, ενώ στην Ευρώπη τα νεοφιλελεύθερα κόμματα εναλλάσσονται με τα σοσιαφιλελεύθερα (τα οποία, εδώ και καιρό, έχουν εγκαταλείψει τη σοσιαλιστική ρητορική), στη βάση μιας καθαρής ατζέντας η οποία συνοψίζει τις απαιτήσεις της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, στην Ελλάδα, και τα δύο κόμματα, και ειδικά οι σοσιαφιλελεύθεροι, συστηματικά κρύβουν την πραγματική τους ταυτότητα!

Με άλλα λόγια, οι ίδιες, βασικά, πολιτικές, με πιθανόν μικρές αποκλίσεις σχετικά με τα πραγματικά δημοσιονομικά μέτρα που θα εισαχόντουσαν, θα

είχαν υιοθετηθεί από οποιοδήποτε κόμμα εκλεγόταν, δεδομένου του κύριου στόχου που επιβάλλεται από την ΟΝΕ σε όλες τις χώρες-μέλη για τη μείωση του δημοσίου ελλείμματος. Η «επιλογή», επομένως, που δόθηκε από τις ελίτ στον Ελληνικό λαό ήταν ξεκάθαρη: είτε να επανεκλέξουν το προηγούμενο κυβερνών κόμμα (ΝΔ), με την ρητή, αυτή τη φορά, εντολή (δεδομένης της σχετικής «ειλικρίνειας» του προεκλογικού προγράμματος της) να εφαρμόσει άγριες περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες βάσει των εντολών της Κομισιόν και των διεθνών οργανισμών, ή να εκλέξουν ένα κόμμα (ΠΑΣΟΚ) το οποίο στην πραγματικότητα εξαπατούσε το εκλογικό σώμα ότι θα μπορούσε κατά κάποιον τρόπο να αποφύγει τις άγριες περικοπές που θα ακολουθούσαν —με άλλα λόγια, ένα κόμμα το οποίο βασιζόταν στο σοσιαλιστικό του όνομα και στον έλεγχο που ασκεί στις συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες, για να περάσει ακριβώς τις ίδιες πολιτικές! Η μέθοδος, άλλωστε είχε επιτυχώς δοκιμαστεί για πολλά χρόνια από το Βρετανικό κόμμα των Εργατικών, με την πλήρη στήριξη των ελίτ στη Βρετανία. Είναι λοιπόν φανερό ότι το ΠΑΣΟΚ φιλοδοξεί να παίξει ακριβώς τον ίδιο ρόλο σήμερα, με την πλήρη στήριξη των τοπικών ελίτ, οι οποίες έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην άνοδο του στην εξουσία.

Όσον αφορά την Νέα Δημοκρατία, που προφανώς «θυσιάστηκε» προσωρινά από τις οικονομικές και πολιτικές ελίτ στην ΕΕ και την Ελλάδα, με την ελπίδα ότι μια «σοσιαλιστική» κυβέρνηση, με τη στήριξη των εγκάθετων της στα συνδικάτα, θα μπορούσε να περάσει τα ίδια μέτρα, η μόνη ελπίδα της νέας ηγεσίας της είναι να παίξει το «εθνικιστικό» χαρτί, όταν το ΠΑΣΟΚ θα έχει φθαρεί ανεπανόρθωτα με τα μέτρα που θα πάρει, για να επανέλθει στην εξουσία. Και αυτό, γιατί το ΠΑΣΟΚ δεν έχει αναλάβει μόνο δεσμεύσεις απέναντι στις ελίτ της ΕΕ για τα οικονομικά θέματα, αλλά και απέναντι στην υπερεθνική ελίτ γενικότερα για τα «εθνικά» θέματα (Κυπριακό, Μακεδονικό κ.λπ.), ενώ ήδη βέβαια παίζει τον ρόλο κομπάρσου της υπερεθνικής ελίτ στο Παλαιστινιακό (όπου η Ελλάδα...απέιχε στην ψηφοφορία του ΟΗΕ για τη διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τα εγκλήματα των Σιωνιστών στη Γάζα, «ξεχνώντας» τα κροκοδείλια δάκρυα του ΠΑΣΟΚ όταν ήταν στην αντιπολίτευση), τον «πόλεμο του Ομπάμα» στο Αφγανιστάν κ.λπ. Πράγμα, βέβαια, που δεν είναι καθόλου περίεργο όταν πρόεδρος της κυβέρνησης είναι ένα από τα πιο πειθήνια όργανα της υπερεθνικής ελίτ στην ελληνική πολιτική ελίτ, και αντιπρόεδρος ένας θρασύτατος αριβίστας που έμπρακτα έχει δείξει ότι δεν έχει κανέναν ενδοιασμό για οποιαδήποτε κατάπτυστη πράξη θα του ζητούσαν τα υπερεθνικά αφεντικά του, προκειμένου να έχει κοινωνική προβολή (βλ. περίπτωση Οτσαλάν^[2]).

Όσον αφορά τα κόμματα της Αριστεράς, το ΚΚΕ, ενώ είναι το μόνο κοινοβουλευτικό κόμμα το οποίο έχει υιοθετήσει μια καθαρή γραμμή ενάντια στη συμμετοχή της Ελλάδας στους θεσμούς της υπερεθνικής ελίτ και ιδιαίτερα

[2] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, *Ο Πόλεμος κατά της «Τρομοκρατίας»* (Γόρδιος, 2003), σελ. 229-243.

της ΕΕ, έχασε τη μοναδική ευκαιρία που δημιουργούσε η παρούσα βαθιά κρίση για να θέσει το περισσότερο επίκαιρο παρά ποτέ αίτημα για άμεση έξοδο από την ΕΕ. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι σήμερα γίνεται όλο και περισσότερο κοινή πεποίθηση ότι ήταν η ενσωμάτωση της οικονομίας της χώρας στη διεθνοποιημένη οικονομία της αγοράς γενικά, και στην ΕΕ ειδικότερα, που έχει οδηγήσει στην παρούσα αποδιάρθρωση της παραγωγικής δομής της χώρας^[3] και, συνακόλουθα, στη σημερινή χειρότερηση της χρόνιας οικονομικής κρίσης.

Σε ό,τι αφορά τα κόμματα της ρεφορμιστικής Αριστεράς, ο ΣΥΡΙΖΑ, μετά την «τρικυμία στο ποτήρι» που προκάλεσαν δηλώσεις επαγγελματία πολιτικού —οι οποίες υποτίθεται στόχευαν στον ηθικό εξαγνισμό της Αριστεράς, αλλά, στην πραγματικότητα αντιπροσώπευαν μια προσπάθεια για ξεκαθάρισμα λογαριασμών μεταξύ των δυο πτερυγών του κόμματος, της «ριζοσπαστικής» και της «ανανεωτικής»— η τάξη αποκαταστάθηκε μεταξύ όλων των πλευρών, εν όψει των εκλογών και της ανάγκης να δημιουργηθεί μια εικόνα κάποιου είδους ενότητας απέναντι στο εκλογικό σώμα. Είναι, ωστόσο, πολύ ενδεικτικό ότι ακόμα και αυτή η «σύγκρουση» δεν εκφράστηκε με όρους προγραμματικών αρχών (π.χ. στο ζήτημα του Ευρωπαϊκού προσανατολισμού του κόμματος) αλλά επάνω στο ζήτημα της διαφθοράς —ακριβώς όπως εκδηλώνονται συνήθως οι διαφορές μεταξύ των δύο κομμάτων εξουσίας! Είναι αναμενόμενο, λοιπόν, ότι η ριζοσπαστική πτέρυγα του κόμματος (εκτός από κάποιους σχηματισμούς της που προσδιορίζονται ως «αριστεριστικές» από τις υπόλοιπες) δεν έχει να προτείνει καμία εναλλακτική στρατηγική, αφού παίρνει ως δεδομένο το θεσμικό πλαίσιο των ανοιχτών και απελευθερωμένων αγορών της ΕΕ, το οποίο υπόσχεται να αλλάξει...από τα μέσα —κάτι που είναι εντελώς αδύνατο με δεδομένη την ανομοιογένεια οικονομικών και πολιτικών συνθηκών στη διευρυμένη Ευρώπη. Γι' αυτό άλλωστε και προτιμά να μιλά γενικά και αόριστα για έναν «σοσιαλισμό του 21ου αιώνα» και μια μορφή κοινωνικής δημοκρατίας η οποία —με δεδομένο το παρόν θεσμικό πλαίσιο— μοιάζει ουσιαστικά με παραμύθι της χαλιμάς.

Τέλος, οι Οικολόγοι Πράσινοι προτείνουν μια Πράσινη «ανάπτυξη», με τη μορφή ενός «πράσινου» καπιταλισμού (ο οποίος έχει γίνει ήδη μεγάλη «μπίζνα» στη διεθνή σκηνή και προωθείται από όλες τις ελίτ, με το αζημίωτο φυσικά), δηλαδή ένα είδος καπιταλισμού ο οποίος, όπως θα προσπαθήσω να δείξω στην επόμενη ενότητα, μολονότι θα μπορούσε να δημιουργήσει επιπρόσθετη παραγωγή και απασχόληση στις μητροπολιτικές χώρες που παράγουν ανανεώσιμες μορφές ενέργειας (ανεμογεννήτριες κ.λπ.) ή πράσινα προϊόντα (π.χ. οικολογικά αυτοκίνητα κ.λπ.), στην Ελλάδα, που δεν διαθέτει τις απαιτούμενες παραγωγικές δυνατότητες και τεχνολογία, απλώς θα αύξανε περισσότε-

[3] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, *Παγκοσμιοποίηση, Αριστερά και Περιεκτική Δημοκρατία* (Ελληνικά Γράμματα, 2002), κεφάλαιο 9 «Οι συνέπειες της διεθνοποίησης της Ελληνικής Οικονομίας».

ρο τις εισαγωγές και το εξωτερικό χρέος, με κάποια οριακά θετικά αποτελέσματα για τους καταναλωτές και το περιβάλλον! Δεν χρειάζεται να προστεθεί πως η συμμετοχή αρκετών Πράσινων κομμάτων σε Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις είναι πολύ αμφίβολο αν βοήθησε στον περιορισμό των επιπτώσεων της ολοένα επιδεινούμενης οικολογικής κρίσης και το μόνο πράγμα για το οποίο ανακαλούνται στη μνήμη «ριζοσπάστες» απατεώνες των Ευρωπαίων Πράσινων όπως ο Ντανιέλ Κον-Μπεντίτ (Daniel Cohn-Bendit) και ο Γιόσκα Φίσερ (Joschka Fischer) είναι η άμεση ή έμμεση στήριξη τους στους εγκληματικούς πολέμους της υπερεθνικής ελίτ για την επιβολή της Νέας Διεθνούς Τάξης!^[4]

Με δεδομένες τις παραπάνω θέσεις των πολιτικών κομμάτων, δεν αποτελεί έκπληξη πως, σύμφωνα με το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο, το 85% των Ελλήνων πολιτών δεν εμπιστεύονται τα πολιτικά κόμματα, ενώ το 67% δεν εμπιστεύεται καν τη Βουλή. Παρότι δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι το πελατειακό σύστημα στην Ελλάδα (που συμπληρώνεται από την υποχρεωτική ψήφο) θα «δούλευε» τελικά, όπως και έγινε, η αποχή από αυτό που «περνά ως πολιτική» έμοιαζε να είναι η μόνη συνεπής επιλογή με τα συμπεράσματα του Ευρωβαρόμετρου. Και πράγματι, όπως θα δούμε στη συνέχεια, η αποχή έπαιξε κυρίαρχο ρόλο στα αποτελέσματα των εκλογών.

Έτσι, τα αποτελέσματα των εκλογών έδειξαν ξεκάθαρα τη χρεοκοπία του πολιτικού συστήματος. Τα δύο κόμματα, τα οποία κυβερνούν την Ελλάδα τα τελευταία 35 χρόνια κατάφεραν να προσελκύσουν μόνο το 30% και το 23% αντίστοιχα των εγγεγραμμένων. Η αιτία είναι, βέβαια, ότι η διαχρονική ανάπτυξη της αποχής/λευκού/άκυρου που είχα σημειώσει και στις προηγούμενες εκλογές συνεχίζεται ακάθεκτη, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 14% μεταξύ των εκλογών 2004 και 2007, και ενός επιπρόσθετου 11% μεταξύ 2007 και σήμερα, με αποτέλεσμα το ποσοστό αυτό να πλησιάζει σήμερα το 32%, έναντι 20% περίπου σε ολόκληρη την μεταπολίτευση μέχρι τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας! Εάν όμως σε ένα σαφώς πελατειακό σύστημα όπως το Ελληνικό τα κόμματα εξουσίας δεν καταφέρνουν να προσελκύσουν στη κάλπη παρά μόνο το μισό των εγγεγραμμένων, τότε, το πολιτικό σύστημα σίγουρα βρίσκεται σε σοβαρή κρίση.

Εντούτοις, η πολιτική κρίση δεν αφορά μόνο τα κόμματα εξουσίας αλλά και την παραδοσιακή Αριστερά, κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική —είτε προσχώρησε στη μεταμοντέρνα ιδεολογία των «κινήματων», είτε παρέμεινε προσκολλημένη στα δόγματα και μεθόδους του περασμένου αιώνα— η οποία μόλις κατόρθωσε να πλησιάσει το 13% των ψήφων, παρουσιάζοντας μάλιστα και μικρή μείωση της δύναμης της σε σχέση με τις περασμένες βουλευτικές εκλογές. Και αυτό, τη στιγμή που η διεθνής οικονομία της αγοράς αντιμετωπίζει μια πρωτόγνωρη κρίση σαν τη σημερινή, και η Ελληνική οικονομία μια

---

[4] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, *Η Νέα Τάξη στα Βαλκάνια* (Στάχυ, 1999), «Το Τέλος του Πράσινου κινήματος ως απελευθερωτικής δύναμης», σελ.121-29

ακόμη χειρότερη κρίση λόγω της στρεβλής «ανάπτυξης» της!^[5] Και, φυσικά, ανάλογη κρίση περνούν και τα οικολογικά κόμματα που έγιναν παντού στήριγμα του συστήματος και απευθύνονται κυρίως στα μεσαία στρώματα, τα οποία έχουν βασικά λυμένα τα βιοτικά προβλήματα τους (δεν είναι περίεργο ότι οι Οικολόγοι-Πράσινοι παρουσίασαν τη μεγαλύτερη δύναμη στα ...βόρεια προάστια). Τα Πράσινα κόμματα άλλωστε έχουν γίνει από καιρό η «Αριστερή μπότα του συστήματος»,^[6] όπως έδειξε η άθλια στάση τους, είτε άμεσης στήριξης των πολέμων της υπερεθνικής ελίτ, είτε τήρησης «ίσων αποστάσεων», με αντάλλαγμα βέβαια τις πλουσιοπάροχες επιχορηγήσεις των κομματικών ταμείων τους από τα ταμεία της ΕΕ και τον αναπόφευκτο ατομικό πλουτισμό στελεχών τους που το επιθυμούν, λόγω των σκανδαλωδών αμοιβών των Ευρωβουλευτών!^[7]

Οικονομική χρεοκοπία και Πράσινη «ανάπτυξη»

Όπως προσπάθησα να δείξω και στο άρθρο που ανέφερα παραπάνω αλλά και σε πρόσφατο βιβλίο,^[8] η σημερινή διεθνής κρίση δεν είναι μόνο οικονομική (δηλαδή, μια κρίση η οποία είναι σύμπτωμα της χρόνιας κρίσης του συστήματος της καπιταλιστικής οικονομίας της αγοράς) αλλά, επίσης, πολιτική, οικολογική και κοινωνική. Με άλλα λόγια, είναι μια συστημική πολυδιάστατη κρίση. Στην Ελλάδα, η χρόνια οικονομική κρίση εκφράζεται στη μεταπολεμική περίοδο από την αποδιάρθρωση της παραγωγικής της δομής που ολοκληρώθηκε με το άνοιγμα των αγορών της στην παγκόσμια αγορά – μια διαδικασία η οποία επιταχύνθηκε με την ενσωμάτωση της στην ΕΕ στην αρχή της δεκαετίας του '80. Η κρίση αυτή χειροτέρευσε με το ξέσπασμα της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης και έγινε ακόμη πιο φανερή από την κοινωνική έκρηξη του Δεκέμβρη, την οποία ακολούθησε μετά μερικούς μήνες η ουσιαστική παραίτηση της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας στο τέλος του καλοκαιριού και η συνακόλουθη εξαγγελία γενικών εκλογών στις αρχές του Οκτώβρη.

Η αποδιάρθρωση της παραγωγικής δομής είχε συνέπεια μια συνεχή διόγκωση του εξωτερικού αλλά και του δημοσίου χρέους, η οποία μάλιστα, προεκλογικά, είχε φθάσει στα όρια της έκρηξης. Είναι μάλιστα ενδεικτικό ότι ο διοικητής της ΤτΕ, εκπροσωπώντας την οικονομική ελίτ, περίμενε την εκλογή του κόμματος που ουσιαστικά επέλεξε το κατεστημένο, δηλαδή του ΠΑΣΟΚ, για να αποκαλύψει δημόσια ότι το δημόσιο έλλειμμα ξεπερνά το 10% του ΑΕΠ

[5] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, *Εξαρτημένη Ανάπτυξη: Η Ελληνική περίπτωση* (Εξάντας 1985 & 1987). <http://inclusivedemocracy.org/fotopoulos/greek/grbooksexartimeni/grbooksexartimeni.htm>

[6] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, «Η "αριστερή" μπότα του Συστήματος», *Ελευθεροτυπία* (29/8/2009).

[7] Mats Persson, "The real expenses scandal is in Brussels," *The Guardian* (27/5/2009).

[8] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, *Η Παγκόσμια Κρίση, η Ελλάδα και το Αντισυστημικό Κίνημα* (Κουκκίδα, 2009).

και να περιγράψει την έκταση της κρίσης στα δημόσια οικονομικά —κάτι που φυσικά οι πολιτικές και οικονομικές ελίτ ήδη ήξεραν προεκλογικά. Μια κρίση, η οποία ήδη οδήγησε στο να τεθεί η Ελλάδα κάτω από την «επιτήρηση» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με στόχο να υποχρεωθούν οι πολιτικές ελίτ μας να ακολουθήσουν αυστηρά «προγράμματα προσαρμογής» για τη δραστική μείωση του δημόσιου ελλείμματος και αυτού στο ισοζύγιο πληρωμών. Αυτό δεν συνεπάγεται βέβαια ότι οι στόλοι των ξένων δανειστών θα πολιορκήσουν τα λιμάνια μας, όπως στις αρχές του περασμένου αιώνα, για να επιβλέψουν την τήρηση των όρων των νέων δανείων —που θα χρειαστούν ακόμη και για την πληρωμή μισθών και συντάξεων. Σήμερα, οι οικονομικοί και πολιτικοστρατιωτικοί μηχανισμοί που μπορούν να εξασφαλίσουν την τήρηση των όρων αυτών (οι οποίοι θεμελιώνονται σε σοσιαλφιλελεύθερες «μεταρρυθμίσεις» με στόχο το «νοικοκύρεμα» στο ασφαλιστικό και τον δημόσιο τομέα, την «ελαστική» εργασία κλπ.) βρίσκονται ήδη «εντός των τειχών». Η αποκλειστική σύνδεση της οικονομίας με την ανταγωνιστικότητα που σηματοδοτεί η μετονομασία του νέου υπουργείου για την εθνική οικονομία είναι άλλωστε συμβολική. Κάθε άμεσα ή έμμεσα οικονομική δραστηριότητα (δηλαδή ουσιαστικά σχεδόν κάθε κοινωνική λειτουργία) πρέπει να κρίνεται τώρα με βάση τα κριτήρια της οικονομίας της αγοράς —από το πως λειτουργεί το ΕΣΥ και οι συγκοινωνίες μέχρι το Πανεπιστήμιο— ενώ ο «πολιτισμός» μας γίνεται τώρα και ρητά τμήμα του φολκλόρ της «βαριάς βιομηχανίας» μας, όπως υποδηλώνει η ονομασία του νέου υπουργείου σε «Υπουργείο Τουρισμού και Πολιτισμού»! Στόχος της νέας σοσιαλφιλελεύθερης κυβέρνησης που έχει πρότυπο τους Αμερικανούς και Βρετανούς σοσιαλφιλελεύθερους (Ομπάμα και Μπλερ/Μπράουν αντίστοιχα) είναι να γίνουν όλα «μπίζνες» που θα λειτουργούν με τα κριτήρια της αγοράς. Και φυσικά όσοι αντιστέκονται στη διαδικασία αυτή και κατεβαίνουν στους δρόμους θα έχουν να αντιμετωπίσουν το Υπουργείο «προστασίας του πολίτη», με όλη την ευγενική πανοπλία του (χημικά, σφαίρες πλαστικές —αν όχι και πραγματικές— κλπ.).

Οι οικονομικές εξελίξεις, μάλιστα, στα τέλη Νοέμβρη έκαναν ακόμη πιο επείγουσα για τις ντόπιες ελίτ την ανάγκη υλοποίησης δραστικών οικονομικών «μεταρρυθμίσεων». Έτσι, μια επίθεση κερδοσκοπίας κατά των κρατικών ομολόγων (δηλαδή των ομολόγων που εκδίδει το ελληνικό κράτος για να δανειζεται από τις εμπορικές τράπεζες που τα αγοράζουν), οδήγησε στην υποβάθμιση της Ελληνικής οικονομίας από τους διεθνείς πιστωτικούς οίκους (πράγμα που συνεπαγόταν δανεισμό με ακόμη επαχθέστερους όρους), και οδήγησε την οικονομία στα πρόθυρα χρεοκοπίας και σε νέα επέμβαση των Ευρωπαϊκών ελίτ για να την «σώσουν» από τις αγορές και τους κερδοσκόπους, επιβάλλοντας, φυσικά, συγχρόνως τους όρους τους. Οι εξελίξεις αυτές δεν οδήγησαν —ούτε μπορούσαν άλλωστε να οδηγήσουν στις δεδομένες συνθήκες— στην τυπική χρεοκοπία του Ελληνικού κράτους. Θα ήταν αδιανόητο για ένα μέλος της ΟΝΕ να κηρύξει πτώχευση, όχι μόνο για το «γόητρο» της

ΕΕ, αλλά και γιατί δυνητικά θα έβαζε σε κίνδυνο την σταθερότητα του ίδιου του Ευρώ. Ιδιαίτερα, όταν και άλλες χώρες της περιφέρειας/ημιπεριφέρειας της ΕΕ αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και κυρίως οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που μετακόμισαν από τον «υπαρκτό σοσιαλισμό» για να ανακαλύψουν τον πραγματικό «υπαρκτό καπιταλισμό» και όχι αυτόν που ονειρευόντουσαν βλέποντας τα δυτικά σίριαλ. Το τίμημα όμως που θα πληρώσουν, ιδιαίτερα τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα (οι εργάτες, οι μισθωτοί, οι υπό-απασχολούμενοι και οι συνταξιούχοι) τα προσεχή χρόνια, θα είναι πολύ ακριβό. Και, φυσικά, ο λόγος για τον οποίο οι επίτροποι που μας κυβερνούν από τις Βρυξέλλες έδωσαν στην κυβέρνηση πιστοποιητικό «του πολλά υποσχόμενου καλού μαθητή» (όπως απαιτούσαν οι αγορές για να σταματήσει η καταστροφική κερδοσκοπία σε βάρος των κρατικών ομολόγων και η πιθανή παραπομπή στο ΔΝΤ) ήταν ακριβώς οι δεσμεύσεις που ανέλαβε για να υλοποιήσει τα επαχθέστατα μέτρα που θα ακολουθήσουν και όχι βέβαια επειδή τους τρώμαξαν οι ψευτο-λεονταρισμοί του πρωθυπουργού που θύμιζαν πρόβατο... που βρυχάται.

Πώς όμως έφθασε η Ελλάδα στα πρόθυρα της χρεοκοπίας; Αρχικά, θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι πρόκειται για μια σωρευτική διαδικασία και όχι για κάποιο ξαφνικό γεγονός. Στη πραγματικότητα, οι οικονομικές και πολιτικές ελίτ οδήγησαν την οικονομία στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, με τις πράξεις και παραλείψεις τους, σε ολόκληρη την μεταπολεμική περίοδο. Με άλλα λόγια, η σημερινή, ουσιαστική, χρεοκοπία είναι σαφώς συστημικό πρόβλημα που δεν αναφέρεται μόνο στην σημερινή παγκόσμια κρίση, ούτε είναι απλώς «πολιτικό» θέμα που το δημιούργησε η Νέα Δημοκρατία, όπως το περιέγραψε ο σοβαροφανής Υπ. Οικονομικών, «ξεχνώντας» τον ρόλο του κόμματος του στη δημιουργία της σωρευτικής διαδικασίας που μας οδήγησε στη σημερινή κατάσταση!

Στη πραγματικότητα, δηλαδή, τόσο το εξωτερικό όσο και το δημόσιο χρέος άρχισαν να εκρήγνυνται αμέσως με την ένταξη μας στην ΕΟΚ τη δεκαετία του 1980 που συνέπεσε με την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία^[9]. Το μεν εξωτερικό χρέος, διότι οι οικονομικές και πολιτικές ελίτ στη χώρα μας, αφήνοντας ουσιαστικά την όλη αναπτυξιακή διαδικασία στις δυνάμεις της αγοράς, δημιούργησαν το παράδοξο μιας «καταναλωτικής κοινωνίας χωρίς παραγωγική βάση», με αποτέλεσμα να καταναλώνουμε πολύ περισσότερα από ό,τι παράγουμε και αντίστοιχα να εισάγουμε πολλαπλάσια από ό,τι εξάγουμε. Το δε δημόσιο χρέος, διότι το ΠΑΣΟΚ, υπό τον ιδρυτή του τη δεκαετία του 1980, θέλησε να συνδυάσει την καταναλωτική αυτή κοινωνία με ένα υποτυπώδες κοινωνικό κράτος, το οποίο θα στηριζόταν όμως στα «ξένα κόλλυβα». Δηλα-

[9] Βλ. Τ. Fotopoulos, "Economic restructuring and the debt problem," *International Review off Applied Economics*, Vol. 6, no 1 (1992); βλ. και μετάφραση στην *Μηνιαία Επιθεώρηση (Monthly Review)* (Φεβρουάριος-Μάρτιος & Ιούνιος-Ιούλιος 1992).

δή, όχι στην άγρια φορολογία πάνω στα σκανδαλωδώς φοροδιαφεύγοντα προνομιάχα κοινωνικά στρώματα (στα οποία ανήκαν και πολλοί υποστηρικτές του), μέσα από μια ριζική ανακατανομή εισοδήματος, (την οποία σαν «σοσιαλιστικό» κόμμα ευαγγελιζόταν), αλλά στην εύκολη λύση του συσσωρευμένου δανεισμού. Και βέβαια την εξυπηρέτηση των δανείων, σε όρους συνεχώς διογκούμενων τοκοχρεολυσίων πλήρωναν τελικά, πάλι, κυρίως τα ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα που δεν διέθεταν την πολυτέλεια της φοροδιαφυγής!

Ετσι, το δημόσιο χρέος μέσα σε 10 χρόνια τριπλασιάστηκε, από περίπου 8% του ΑΕΠ το 1979 σε 33% το 1989 και αντίστοιχα το συνολικό εξωτερικό χρέος, (δημόσιο και ιδιωτικό) από 13% σε 38%. Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν από ένα μέσον όρο 28,6% του ΑΕΠ στη δεκαετία του 1970, σε 44,3% στη δεκαετία του 1980, και ότι πάνω από το ένα τρίτο αυτής της αύξησης των δαπανών οφειλόταν στην τεράστια αύξηση των πληρωμών για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, αφού μόνο οι πληρωμές για τόκους τριπλασιάστηκαν σαν ποσοστό του ΑΕΠ^[10]. Σήμερα, σύμφωνα με την Deutsche Bank, το δημόσιο χρέος είναι περίπου 135% του ΑΕΠ και το εξωτερικό χρέος 150%!^[11] Ετσι, ακόμη και με τους υπολογισμούς του νέου Προϋπολογισμού (που συνήθως υπερτιμά τα έσοδα) το ένα τέταρτο των συνολικών εσόδων θα διατεθεί για την πληρωμή τόκων. Δηλαδή, πάνω από το 5% του ΑΕΠ (που είναι σχεδόν διπλάσιο του ποσοστού της δεκαετίας του '80) θα διατεθεί για τόκους, ώστε να μπορούμε να συνεχίσουμε τον παραπέρα δανεισμό μας!

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι τα δάνεια αυτά ωφέλησαν την παραγωγή, αφού χρησιμοποιήθηκαν καθαρά για καταναλωτικούς σκοπούς, όπως φανερώνει το γεγονός ότι την ίδια περίοδο ολοκληρώθηκε και η ουσιαστική αποδιάρθρωση του μεταποιητικού και αγροτικού τομέα, την οποία υποδηλώνει και το διογκούμενο έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο, σαν συνέπεια της ένταξης μας στην ΕΟΚ και αργότερα στην ΟΝΕ, που έκανε ακόμη λιγότερο ανταγωνιστικά τα ελληνικά προϊόντα. Για παράδειγμα, υπολογίζεται ότι από την αρχή της δεκαετίας μέχρι σήμερα έχει ακριβύνει το νόμισμα μας κατά 20%.^[12] Ούτε βέβαια από τα δάνεια αυτά ωφελήθηκαν οι πολίτες και ιδιαίτερα τα κατώτερα εισοδηματικά στρώματα, που όμως ουσιαστικά σηκώνουν το βάρος αυτών των χρεών, δεδομένου ότι οι έμμεσοι φόροι κτυπούν κατεξοχήν τα στρώματα αυτά, ενώ συγχρόνως είναι και οι μόνοι που πληρώνουν κανονικά τους φόρους τους. Ετσι, το ποσοστό του ΑΕΠ που καλυπτόταν από τις δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση και την υγεία, ακόμη και το 1988 μετά από χρο-

[10] στο ίδιο, Πιν. 1

[11] Wolfgang Münchau, "Greece can expect no gifts from Brussels," *The Financial Times* (30/11/2009).

[12] *The Financial Times* (25/11/2009).

για «σοσιαλιστικής» διακυβέρνησης, ήταν μόλις το 50% του αντίστοιχου των ευρωπαϊκών χωρών του ΟΟΣΑ^[13], ενώ σήμερα το ποσοστό αυτό είναι ακόμη στο 66% αυτού στην ΕΕ —αφού στο μεταξύ τετραπλασιάσαμε το δημόσιο χρέος!^[14] Και, φυσικά, η κατανομή εισοδήματος χειροτέρευσε ακόμη και με τα επίσημα στοιχεία, με αποτέλεσμα το 20% των φτωχότερων να εισπράττει σήμερα λιγότερο από το 7% του εισοδήματος, ενώ το 20% των πλουσιότερων να εισπράττει σχεδόν το 42% και η ανισοκατανομή στην Ελλάδα να είναι σημαντικά μεγαλύτερη ακόμη και από τον μέσο όρο της ΕΕ.^[15]

Τέλος, οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η κυβέρνηση στις Βρυξέλλες, με την απειλή αν δεν τις εφαρμόσει να σταματήσουν τα φτηνά δάνεια στις Ελληνικές Τράπεζες που δάνειζαν με τη σειρά τους το δημόσιο (με το αζημίωτο βέβαια!) και ν'ακολουθήσουν χειρότερα μέτρα, ακόμη και βαριά πρόστιμα, σημαίνουν: ακόμη μεγαλύτερη συμπίεση των μισθών, ημερομισθίων και συνταξιοδοτικών δαπανών (ασφαλιστικό), ελαστικότερες σχέσεις εργασίας (δηλαδή μερική και περιστασιακή απασχόληση), μεγαλύτερη ανεργία (πάγωμα προσλήψεων, παραπέρα ιδιωτικοποιήσεις κ.λπ.), συμπίεση κοινωνικών δαπανών για κοινωνική προστασία και περίθαλψη («νοικοκύρεμα», δηλαδή χειρότερες υπηρεσίες για όσους δεν μπορούν να πληρώνουν ιδιωτικά σχολεία και κλινικές). Με άλλα λόγια, ακόμη χειρότερη κατανομή του εισοδήματος, την οποία βέβαια δεν πρόκειται να βελτιώσουν τα επικοινωνιακά τρικ της νέας κυβέρνησης που κάνει αναδιανομή με εφάπαξ επιδόματα «της παρηγοριάς», ενώ συγχρόνως αυξάνει το χαράτσωμα των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων με τους έμμεσους φόρους!

Μπροστά στην χρεοκοπία και το άγριο χαράτσωμα των ασθενέστερων, καθώς και το πετσόκομμα των κοινωνικών δαπανών, τόσο η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ όσο και η ρεφορμιστική Αριστερά και Οικολογία (ΣΥΡΙΖΑ, Οικολόγοι-Πράσινοι κ.λπ.) έχουν μια απάντηση που αναμασούν: Πράσινη «ανάπτυξη». Όμως, η Πράσινη «ανάπτυξη», ιδιαίτερα για χώρες στην περιφέρεια της ΟΝΕ όπως η Ελλάδα, έχει περίπου τις ίδιες πιθανότητες ενσάρκωσης όπως και τα... πράσινα άλογα, για τους εξής λόγους:

- Πρώτον, διότι κανένα «νοικοκύρεμα» (παλιό θατσερικό μότο που σημαίνει άγριες περικοπές δαπανών) και καμία «πάταξη της φοροδιαφυγής» (μόνιμο σλόγκαν της Ελληνικής ελίτ) δεν είναι αρκετά για να χρηματοδοτήσουν παρόμοια ανάπτυξη. Από τη στιγμή που τα δημόσια περιουσιακά στοιχεία, τα οποία είναι ακόμα διαθέσιμα για ιδιωτικοποίηση, έχουν σχεδόν εξαντληθεί μετά το ξεπούλημα των εθνικών «ασημικών» από προηγούμενες κυβερνήσεις, είναι φανερό ότι ο μόνος τρόπος για να χρημα-

[13] OECD, *Economic Surveys: Greece* (1990)

[14] World Bank, *World Development Indicators 2008*, Πιν. 2.10 & 2.15.

[15] Στο ίδιο, Πιν. 2.8

τοδοτηθεί μια τέτοια πολιτική είναι ο περαιτέρω δανεισμός. Εντούτοις, περαιτέρω αυξήσεις στο έλλειμμα του προϋπολογισμού και στο δημόσιο χρέος (που είναι ιστορικά ένα από τα μεγαλύτερα ανάμεσα στις χώρες της ημiperφέρειας^[16]) δεν θα συγκρούονταν μόνο με την πολιτική της ΟΝΕ, αλλά και θα οδηγούσαν αναπόφευκτα σε περαιτέρω κατολίσθηση της χώρας στις αξιολογήσεις των πιστωτικών οίκων —μια εξέλιξη που θα οδηγούσε σίγουρα σε ακόμη πιο επαχθείς όρους δανεισμού στο μέλλον, εντείνοντας ακόμα περισσότερο το φαύλο κύκλο του χρέους.

- Δεύτερον, διότι κάθε προσπάθεια από την Ελληνική άρχουσα ελίτ να ελαχιστοποιήσει τις συνέπειες της κρίσης μέσω κάποιας μορφής Πράσινης «ανάπτυξης» —σε αντίθεση με τη λιτότητα που προτιμάται σε αυτό το στάδιο από την ελίτ της ΕΕ, για καταχρεωμένες χώρες όπως η Ελλάδα— είναι αδύνατη αν δεν έχει τη συναίνεση των ελίτ που ελέγχουν την ΟΝΕ. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι μόνες χώρες που έχουν δοκιμάσει μια παρόμοια πολιτική για να αντιμετωπίσουν την τρέχουσα κρίση, οι ΗΠΑ και η Βρετανία, έχουν το δικό τους νόμισμα. Αυτό σημαίνει πως μόνο στο επίπεδο της ΟΝΕ θα μπορούσαν να υιοθετηθούν παρόμοιες πολιτικές και όχι από χώρες-μέλη από μόνες τους, δεδομένης της ενδεχόμενης επίπτωσης παρόμοιων «Κευνσιανών» πολιτικών στην σταθερότητα του κοινού νομίσματος. Είναι επίσης ιδιαίτερα ενδεικτικό ότι από τις δύο χώρες που προαναφέρθηκαν οι οποίες ακολούθησαν τέτοιες πολιτικές, μόνο οι ΗΠΑ δεν αντιμετώπισαν προβλήματα με τη σταθερότητα του νομίσματος τους, και αυτό, επειδή οι Κινέζοι επενδυτές έχουν ακόμα εμπιστοσύνη στο δολάριο. Από την άλλη, η Βρετανία είδε κατά τον προηγούμενο χρόνο την αξία του νομίσματος της να καταρρέει, ως συνέπεια της τεράστιας κρίσης στο δημόσιο χρέος και σήμερα κινδυνεύει να υποβιβαστεί στις αξιολογήσεις των πιστωτικών οίκων. Εύλογο είναι πως η πολιτική ελίτ της αναγκάζεται τώρα να υιοθετήσει άγριες περικοπές στις δημόσιες επενδύσεις.
- Τέλος, διότι η Πράσινη «ανάπτυξη» ωφελεί βασικά τις χώρες που μπορούν να παράγουν πράσινα προϊόντα (αυτοκίνητα κλπ.) καθώς και εξοπλισμό για την δημιουργία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ώστε να ωφελούνται τόσο άμεσα (από την επιπρόσθετη παραγωγή) όσο και έμμεσα (από τη φθηνότερη παραγωγή ενέργειας κλπ.). Γι' αυτό και οι ελίτ σε χώρες σαν τη Γερμανία (και μαζί τους και οι Πράσινοι) αγωνίζονται για την Πράσινη «ανάπτυξη», επειδή τη θεωρούν ότι όχι μόνο βοηθά στο ξεπέρασμα της οικολογικής κρίσης αλλά το κυριότερο γιατί είναι και μεγάλη «μπίζνα». Χώρες όμως στην περιφέρεια της ΟΝΕ σαν την Ελλάδα, που εισάγουν σχεδόν τα πάντα, όχι μόνο δεν πρόκειται να ενισχύσουν την παραγωγική τους ικανότητα υιοθετώντας μια διαδικασία Πράσινης «ανάπτυξης»

[16] Βλ. Τάκης Φωτόπουλος, "Economic restructuring and the debt problem: the Greek case" και μετάφραση στην Ελληνική έκδοση της *Monthly Review* (Μηνιαία Επιθεώρηση) ο.π.

αλλά αντίθετα θα χειροτερεύσουν ακόμη περισσότερο τα διαρθρωτικά προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα το ισοζύγιο πληρωμών και το εξωτερικό χρέος. Το μόνο δηλαδή όφελος για την Ελλάδα από την Πράσινη «ανάπτυξη» θα προερχόταν, βασικά, από τη μεριά της κατανάλωσης (χαμηλότερο κόστος για την ενέργεια) και μόνο έμμεσα για την παραγωγή, κυρίως από τη δημιουργία κάποιων θέσεων εργασίας στο εμπόριο πράσινων προϊόντων και την εγκατάσταση ανεμογεννητριών, φωτοβολταϊκών κ.λπ.

Κοινωνική κρίση και το συστημικό πρόβλημα της μετανάστευσης

Σε αυτήν την πολιτική και οικονομική χρεοκοπία, πρέπει να προστεθεί και η επιδεινούμενη κοινωνική κρίση, όπως εκδηλώνεται από τα «παλιά» προβλήματα της επέκτασης της κατάχρησης ναρκωτικών^[17] και της εγκληματικότητας, καθώς και του νέου διογκούμενου προβλήματος που δημιουργείται από τη μαζική εισροή μεταναστών (ένα ακόμα ξεκάθαρα συστημικό πρόβλημα), όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Έτσι, η «σοσιαλιστική» κυβέρνηση που μας προέκυψε, όχι μόνο προχωρά στη λήψη των ίδιων μέτρων που θα έπαιρνε και το εναλλακτικό κόμμα εξουσίας, τώρα που...μόλις «ανακάλυψε» τα τεράστια ελλείμματα στον δημοσιονομικό και τον τομέα των εξωτερικών συναλλαγών, αλλά και συνεχίζει και επεκτείνει την κρατική καταστολή, όπως ακριβώς επιτάσσουν οι ελίτ που ουσιαστικά την επέλεξαν. Και η καταστολή αυτή δεν εκδηλώνεται μόνο εναντίον των «συνήθως υπόπτων», δηλαδή των νέων στα Εξάρχεια που βαφτίζονται «χούλιγκαν» από τον «ρέκτη» Υπουργό «προστασίας του πολίτη» (σύμφωνα με την Αμερικάνικης προέλευσης πολιτικώς ορθή ορολογία που εισάγει η νέα κυβέρνηση!) ή κατά των σημερινών «άθλιων» του συστήματος: των μεταναστών. Ήδη από τα πρώτα βήματα της η νέα κυβέρνηση χρησιμοποιεί την ωμή συστημική βία και κατά «απείθαρχων» εργαζομένων, αλλά ακόμη και κατά πολιτών που, αντίθετα με τις ρατσιστικές τάσεις που καλλιεργεί το ίδιο το σύστημα, τολμούν να διαμαρτύρονται για τις αστυνομικές και λιμενικές κτηνωδίες εναντίον ανυπεράσπιστων μεταναστών (βλ. Επεισόδια Νίκαιας) —συνεχίζοντας απλώς την πολιτική της ΝΔ^[18]— και τα ρατσιστικά πογκρόμ.

Οι διώξεις βέβαια αυτές κατά των μεταναστών δεν είναι καινούριες. Μόνο το 2008 στην Ε.Ε. έγιναν 146.337 συλλήψεις μεταναστών (που αποτελούν το 24,5% των συνολικών συλλήψεων!), γεγονός που αντιπροσωπεύει μια αύ-

[17] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, *Ναρκωτικά: πέρα από τη δαιμονολογία της ποινικοποίησης και την «προοδευτική» μυθολογία της φιλελευθροποίησης* (Ελεύθερος Τύπος, 1999).

[18] Helena Smith, "An idyllic Greek island becomes the new frontier for African migrants," *The Guardian* (3/12/2007).

ξηση 65% σε σχέση με το 2006^[19]. Οι μαζικές συλλήψεις ακολούθησαν την εισαγωγή δρακόντειας νομοθεσίας τον Ιούλη που συμπεριλάμβανε την δραστητική επέκταση του χρόνου προσωρινής κράτησης των λαθρομεταναστών και την ίδρυση άτυπων στρατοπέδων συγκέντρωσης. Είναι επομένως φανερό ότι, όπως παρατηρεί έγκυρος Βρετανός αναλυτής, οι άλλες χώρες-μέλη της ΕΕ «φαίνεται ότι είναι πολύ πρόθυμες να κάνουν στραβά μάτια όταν η Ελλάδα κάνει τη βρωμοδουλειά τους να κρατά τους μετανάστες απέξω» από το φρούριο-Ευρώπη.^[20] Δεν είναι λοιπόν περίεργο ότι οι επιθεωρητές της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες χαρακτήρισαν απαράδεκτες τις συνθήκες κράτησης των μεταναστών, τονίζοντας, για παράδειγμα, πως περισσότεροι από 850 άνθρωποι, μεταξύ των οποίων 200 ασυνόδευτα παιδιά, στην πλειοψηφία τους από το Αφγανιστάν, εκρατούντο κάτω από άθλιες συνθήκες στην Παγανή της Λέσβου.^[21] Ούτε είναι βέβαια τυχαίο ότι «η Ελλάδα διαθέτει ένα διαβόητο σύστημα παροχής ασύλου που παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό αποδοχής αιτήσεων στην Ευρώπη» (από τους 20.000 που ζήτησαν άσυλο δόθηκε άσυλο στους 379 το 2008!).^[22]

Όμως, τί άλλαξε άραγε μεταξύ της αρχής της δεκαετίας, όταν οι ελίτ στην Ευρώπη και στην Ελλάδα έκαναν πως δεν έβλεπαν την μαζική —νόμιμη και μη— εισροή μεταναστών από την περιφέρεια (Ασία, Αφρική κλπ.) και την ημιπεριφέρεια (Ανατολική Ευρώπη); Αυτό που άλλαξε είναι, κυρίως, η επιδείνωση της χρόνιας οικονομικής κρίσης που δημιούργησε την σημερινή μαζική ανεργία στη Δυτική Ευρώπη, η οποία συνεπάγεται τεράστιο πολιτικό κόστος που θέτει σε κίνδυνο το ίδιο το σύστημα. Στην Ελλάδα, μάλιστα, η οικονομική κρίση είχε αρχίσει να επιδεινώνεται ακόμη νωρίτερα όταν, μετά το τέλος των Ολυμπιακών, μείναμε με ένα ακόμη μεγαλύτερο από πριν δημόσιο χρέος και ο οικοδομικός οργανισμός, που είχε βασιστεί στη φθηνή εργασία των μεταναστών, ξεφούσκωσε. Θεμελιακό, άλλωστε, στοιχείο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης είναι το άνοιγμα και απελευθέρωση των αγορών, μια διαδικασία που οδήγησε στην σημερινή πελώρια συγκέντρωση οικονομικής δύναμης, εισοδήματος και πλούτου στις οικονομικές ελίτ και στα προνομιούχα κοινωνικά στρώματα. Όμως, ενώ η απελευθέρωση των αγορών εμπορευμάτων, κεφαλαίου και εργασίας («ελαστικές» εργασιακές σχέσεις) ήταν πλήρης, δεν συνέβη το ίδιο και με το άνοιγμα των αγορών αυτών. Στην αγορά εργασίας το άνοιγμα αυτό ήταν πάντοτε ελεγχόμενο από την υπερεθνική ελίτ, έτσι ώστε να είναι δυνατή η ρύθμιση της εισαγωγής φθηνής εργασίας στη Δύση, ανάλογα με τις ανάγκες των οικονομικών ελίτ και κυρίως ανάλογα με την οικονομική συγκυρία.

[19] Ρεπορτάζ Barnaby Phillips στο *Al Τζαζίρα* (28/8/2009).

[20] Βλ. π.χ. Simone Troller, "Greece does EU's migration dirty work," *The Observer* (25/1/2009).

[21] *Ελευθεροτυπία* (29/8/2009).

[22] Helena Smith, "Greece struggles to cope as immigration tensions soar," *The Observer* (27/9/2009).

Τα οικονομικά και πολιτικά πλεονεκτήματα για τις ελίτ από την μετανάστευση είναι προφανή. Οχι μόνο τα φθηνά εργατικά χέρια (ιδιαίτερα των λαθρομεταναστών) μειώνουν το κόστος παραγωγής και βελτιώνουν άμεσα την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, αλλά και παίζουν ρόλο συμπίεσης των πραγματικών μισθών των ντόπιων εργαζομένων, οδηγώντας και σε μια παράλληλη έμμεση βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Από την πολιτική και πολιτιστική σκοπιά, η μετανάστευση αποτελεί τη σύγχρονη μορφή της ιστορικά δοκιμασμένης πολιτικής «διαίρει και βασίλευε», μέσα από την οποία οι ελίτ συνήθως διαιώνιζαν την κυριαρχία τους. Οι ξένοι εργάτες, με τη βοήθεια και του κίτρινου τύπου και των αντίστοιχων καναλιών, θεωρούνται ως η πηγή της σημερινής πολυδιάστατης κρίσης. Έτσι, προβλήματα όπως η ανεργία, η έκρηξη της εγκληματικότητας, η κρίση του κοινωνικού κράτους (που επιβάλλει η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση μέσω του πετσοκόμματος των κοινωνικών δαπανών για χάρη της ανταγωνιστικότητας), καθώς και η πολιτιστική ομογενοποίηση και αντίστοιχη παρακμή της εγχώριας κουλτούρας αποδίδονται στους μετανάστες. Με αυτό τον τρόπο, οι πραγματικοί υπαίτιοι της πολυδιάστατης κρίσης (οι οικονομικές και πολιτικές ελίτ και τα προνομιούχα κοινωνικά στρώματα)^[23] απαλλάσσονται των ευθυνών τους, ενώ τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα βρίσκουν τον κοινωνικό «αντίπαλο» στα ακόμη κατώτερα στρώματα των μεταναστών! Μια εντεινόμενη κουλτούρα ξενοφοβίας^[24] καλλιεργείται, άμεσα ή έμμεσα από τις ελίτ, οι οποίες σε αυτόν τον καιρό της οικονομικής κρίσης και της μαζικής ανεργίας δεν βλέπουν με τόσο «καλό μάτι» τη μετανάστευση όσο στο παρελθόν.

Φυσικά, όλα αυτά δεν σημαίνουν ότι η μαζική μετανάστευση δεν αποτελεί πρόβλημα για τους εργαζόμενους. Ομως, στη πραγματικότητα, είναι ένα συστημικό πρόβλημα που παράγεται και αναπαράγεται από το ίδιο το σύστημα της καπιταλιστικής οικονομίας της αγοράς και τη δυναμική της —δηλαδή την «οικονομία ανάπτυξης», είτε Πράσινη είτε μη! Η δυναμική αυτή, με το άνοιγμα και απελευθέρωση των αγορών που επέβαλε, οδήγησε στη σημερινή οικονομική παγκοσμιοποίηση και τη συνακόλουθη αποβιομηχάνιση του «Βορρά» και την αντίστοιχη στρεβλή οικονομική ανάπτυξη του «Νότου», καταστρέφοντας την τοπική οικονομική αυτοδυναμία, με τις αθρόες εισαγωγές αγροτικών προϊόντων από φθηνότερους «παραδείσους» και τη μετατροπή των οικονομιών τους σε «αλυσίδες» συναρμολόγησης των πολυεθνικών, δημιουργώντας μάζες ανέργων και υποαπασχολουμένων που αγωνίζονται να βρουν επιβίωση στη Δύση. Συγχρόνως, η πολιτική παγκοσμιοποίηση, δηλαδή η ανάγκη πλήρους ενσωμάτωσης όλου του πλανήτη (και ιδιαίτερα της κρί-

[23] Βλ. *Η Παγκόσμια Κρίση, η Ελλάδα και το Αντισυστημικό Κίνημα* (Κουκκίδα, 2009), Μέρος πρώτο.

[24] Βλ. και Δίκτυο για την Περιεκτική Δημοκρατία, «ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ: αναπόφευκτο σύμπτωμα του συστήματος και των ιεραρχικών σχέσεων» http://www.inclusivedemocracy.org/brochures/2009.7._ratsismos_antiratsistiko_festival.htm

σιμης ενεργειακά Μέσης Ανατολής) στην παγκόσμια οικονομία της αγοράς, οδήγησε στους εγκληματικούς πολέμους της υπερεθνικής ελίτ (Αφγανιστάν, Ιράκ κ.λπ.), που πρόσθεσαν και μαζικές στρατιές πολιτικών προσφύγων στα εκατομμύρια των οικονομικών μεταναστών...

Δεκέμβρης 2009: Από τον σοσιαλφιλελευθερισμό στον σοσιαλφασισμό

Η αντίδραση της σοσιαλφιλελεύθερης κυβέρνησης στην επιδεινούμενη πολυδιάστατη κρίση ήταν η συνήθης πολιτική των ελίτ του «καρότου και του μαστίγιου». Ωστόσο, δεδομένου ότι η πολιτική του καρότου δεν θα μπορούσε αυτή τη στιγμή παρά να περιοριστεί στην κατασκευή της εικόνας, αντί στην υιοθέτηση πραγματικών πολιτικών παροχών (λόγω της χρεοκοπίας των δημοσίων οικονομικών), η κυβέρνηση καταφεύγει σε πολιτικάντικα τερτίπια για να δώσει την εικόνα μιας δήθεν πολιτικής αναδιανομής του εισοδήματος, ενώ την ίδια στιγμή εντείνει την καταπίεση της. Έτσι, όσον αφορά το πρώτο, η κυβέρνηση, με το ένα χέρι, έκανε κάποιες έκτακτες πληρωμές στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα με τη μορφή ενός εφάπαξ επιδόματος, ενώ με το άλλο χέρι αύξανε τους έμμεσους φόρους οι οποίοι κατά κύριο λόγο επηρεάζουν τα ίδια στρώματα. Και αυτό, την ίδια στιγμή που άφηγε άθικτους τους σχετικά χαμηλούς άμεσους φόρους εισοδήματος (στο προσωπικό και εταιρικό εισόδημα) —μια συνταγή η οποία σίγουρα οδηγεί σε περαιτέρω επιδείνωση μιας ήδη υψηλής ανισοκατανομής του εισοδήματος.

Παράλληλα η κυβέρνηση έχει επιδοθεί σε μια μαζική επικοινωνιακή εκστρατεία (Αμερικάνικης έμπνευσης) δήθεν διαφάνειας, η οποία θυμίζει «καθρεφτάκια για τους κανίβαλους»! Έτσι, ο γόνος των Παπανδρέου, παριστάνοντας τον ανώτατο άρχοντα που θέλει να είναι «κοντά στον λαό του», επισκέπτεται διάφορες δημόσιες υπηρεσίες για να δει ο ίδιος εάν εξυπηρετούν ή όχι τους υπηκόους του και να δώσει σχετικές «οδηγίες». Η, αντίστοιχα, σαν μίνι-Πρόεδρος των ΗΠΑ, προΐσταται «ανοικτών» θεατρικών συνεδριάσεων του Υπ. Συμβουλίου, οι οποίες προβάλλονται με τις ώρες live από την κρατική τηλεόραση, όπου υπουργοί διαβάζουν ετοιματζίδικους δεκάρικους λόγους, με διαγράμματα κ.λπ., με στόχο υποτίθεται τη διαφάνεια, όταν βέβαια είναι γνωστό ότι οι πραγματικές αποφάσεις δεν παίρνονται καν από το Υπ. Συμβούλιο αλλά από την think tank γύρω από τον «Πρόεδρο».

Ταυτόχρονα, το Οργουελικό Υπουργείο «προστασίας του πολίτη» έχει εξαπολύσει μια εκστρατεία αυξανόμενης καταστολής όχι μόνο ενάντια στους «συνήθεις υπόπτους», δηλαδή τη νεολαία που ξεγεύθηκε τον περασμένο Δεκέμβρη και στους μετανάστες, αλλά επίσης ενάντια σε «απειθαρχούς» εργάτες οι οποίοι τολμούν να την αμφισβητήσουν, με το δικαίωμα της απεργίας να είναι το πρώτο που υποφέρει από τη νέα «σοσιαλιστική» κυβέρνηση. Έτσι, η απεργία των λιμενεργατών στο λιμάνι του Πειραιά τέθηκε αποτελεσματικά

σε καταστολή από το εκτελεστικό κομμάτι της ελίτ, τη δικαστική εξουσία, η οποία κήρυξε την απεργία ως «παράνομη» επειδή είχε στόχο την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού —ένας στόχος τον οποίον οι πολιτικές ελίτ είχαν ήδη φροντίσει να κηρύξουν «πολιτικό» και συνεπώς παράνομο, σε μια διαδικασία όπου η πολιτική και δικαστική εξουσία, σε αγαστή σύμπνοια, επιβεβαιώνουν τη λαϊκή θυμοσοφία «Γιάννης κερνά και Γιάννης πίνει»! Αντίστοιχα, η απεργία ενός από τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα, των συμβασιούχων εργαζομένων στον τομέα καθαριότητας του δήμου, επίσης, κηρύχθηκε «παράνομη και καταχρηστική» από τα δικαστήρια, με τη συναίνεση βεβαίως της «σοσιαλιστικής» κυβέρνησης που δεν διστάζει να στραγγαλίζει το δικαίωμα απεργίας ακόμη και των κοινωνικά ασθενέστερων στρωμάτων!

Στην πραγματικότητα, όμως, η πολιτική του «μαστίγιου» που ακολουθείται από τους σοσιαλφιλελεύθερους του ΠΑΣΟΚ δεν είναι παροδική αλλά αφορά μια γενικότερη τάση των τέως σοσιαλδημοκρατικών και νυν σοσιαλφιλελεύθερων κομμάτων. Αυτό έγινε ιδιαίτερα φανερό με την μαζική εκστρατεία καταστολής που εξαπέλυσε η κυβέρνηση με την ευκαιρία της επετείου των περσινών «Δεκεμβριανών». Η καταστολή αυτή έδειξε καθαρά ότι η Ελλάδα του «νέου» ΠΑΣΟΚ εισήλθε πανηγυρικά όχι μόνο στον αστερισμό του σοσιαλφιλελευθερισμού αλλά και του αναγκαστικού του συμπληρώματος: του σοσιαλφασισμού. Σε αυτό βέβαια δεν πρωτοτυπούν οι σοσιαλφιλελεύθεροι της κυβέρνησης αλλά απλώς ακολουθούν μια γενικότερη τάση των μεγάλων σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων από τη στιγμή που μεταπήδησαν από τη σοσιαλδημοκρατία στον σοσιαλφιλελευθερισμό.^[25]

Ο σοσιαλφασισμός, δηλαδή το μίγμα νόθας σοσιαλδημοκρατίας και ημιολοκληρωτικής «δημοκρατίας»,^[26] είναι η αναπόφευκτη κατάληξη του σοσιαλφιλελευθερισμού. Αναπόφευκτη, διότι είναι φανερό ότι μόνο με τη μαζική προληπτική και κατασταλτική συστημική βία (παρακολούθηση και καταστολή) θα μπορούσε τελικά να θεμελιωθεί η σημερινή καταπάτηση όλων των κατακτήσεων της σοσιαλδημοκρατίας από τα δήθεν σοσιαλδημοκρατικά κόμματα που κυβερνούν σήμερα, με βασικό τους στόχο την συγκέντρωση πολιτικής, κοινωνικής, και οικονομικής δύναμης στα χέρια των στελεχών των κομμάτων αυτών. Ετσι, το ξεχαρβάλωμα του κράτους-πρόνοια, η αποδιάρθρωση θεμελιακών κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, εκπαίδευση, κοινωνική ασφάλιση) με στόχο την άμεση ή έμμεση ιδιωτικοποίηση τους, η ανεργία και υποαπασχόληση σαν συνέπειες των παραπάνω και οι συνακόλουθες «ελαστικές» σχέσεις εργασίας αλλά και, το κυριότερο, η πελώρια συγκέντρωση οικονομικής δύναμης στα χέρια των προνομιούχων κοινωνικών στρωμάτων που έχει οδηγήσει στη τερατώδη ανισοκατανομή εισοδήματος και πλούτου

[25] Βλ. *Ελευθεροτυπία* (4/9/2005).

[26] Βλ. *Η Παγκόσμια Κρίση, η Ελλάδα και το Αντισυστημικό Κίνημα: Ημι-ολοκληρωτική "δημοκρατία" ή Περιεκτική Δημοκρατία* (Κουκκίδα 2009).

της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης—όλα αυτά θα ήταν αδύνατο να υλοποιηθούν αν δεν «θωρακιζόντουσαν» αμυντικά από τη λαϊκή αντιβία, δηλαδή την άμυνα των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων στη μαζική συστημική βία. Διότι, βέβαια, όταν ακόμη και πολιτικά συντηρητικοί λαοί, όπως οι Αγγλοσαξονικοί που είχαν αρχικά νομιμοποιήσει τον σοσιαλφιλελευθερισμό, σήμερα εξεγείρονται μετά την πελώρια κρίση (την οποία δημιούργησαν μεν οι καπιταλιστικές ελίτ και τα προνομιούχα στρώματα αλλά καλούνται να την πληρώσουν όλοι οι άλλοι), είναι φανερό ότι χωρίς την ημι-ολοκληρωτικοποίηση της σημερινής «δημοκρατίας» η θωράκιση αυτή θα ήταν πια αδύνατη.

Το παράδειγμα της μετατροπής του Βρετανικού Εργατικού κόμματος σε σοσιαλφασιστικό, που όπως φαίνεται ακολουθούν πιστά και οι δικοί μας του ΠΑΣΟΚ, είναι χαρακτηριστικό. Οι Βρετανοί σοσιαλφιλελεύθεροι, με το πρόσημα του πολέμου κατά της «τρομοκρατίας» έχουν δημιουργήσει ένα αστυνομοκρατικό καθεστώς μαζικής παρακολούθησης (κάμερες, ίντερνετ κλπ.) και καταστολής κάθε μορφής λαϊκής αντιβίας, το οποίο παρέχει τον βαθμό «προστασίας του πολίτη» που απαιτούν οι ανάγκες του συστήματος. Ετσι, όχι μόνο πρωταγωνίστησαν στο αιματοκύλισμα των λαών της Γιουγκοσλαβίας, του Ιράκ, του Αφγανιστάν κλπ. αλλά και μετέτρεψαν το Λονδίνο σε ένα απέραντο αστυνομοκρατούμενο γκέτο στη Σύνοδο Κορυφής των 20, όπου ουσιαστικά απαγορευόταν η ελευθερία συγκέντρωσης, ενώ οι αστυνομικές κτηνωδίες έφθασαν σε σημείο να δολοφονήσουν διαδηλωτή και να τραυματίσουν εκατοντάδες άλλους, πέρα από τις μαζικές συλλήψεις και προσαγωγές με στόχο το ηλεκτρονικό φακέλωμα των διαδηλωτών. Δεν είναι λοιπόν περιεργό ότι ακόμη και ο επί κεφαλής της αντιτρομοκρατικής υπηρεσίας τη δεκαετία του '80-αρχές '90 υποστηρίζει σήμερα ότι η Βρετανία επί των Εργατικών σοσιαλφιλελεύθερων «ολισθαίνει προς ένα αστυνομικό κράτος»!^[27]

Ο σοσιαλφασισμός, όπως και ο γνήσιος φασισμός, απαιτεί την παράλληλη ανάπτυξη ενός τελειοποιημένου συστήματος προπαγάνδας που θα εξασφαλίζει ένα σημαντικό βαθμό λαϊκής υποστήριξης. Ενα σύστημα δηλαδή που θα καλλιεργεί τον φόβο στον πολίτη για τον διπλανό του, είτε είναι μετανάστης είτε είναι «κουκουλοφόρος» (για την αυτοπροστασία του από τη συστημική καταστολή) σε μια διαδήλωση. Ο ανορθολογικός φόβος και η ανασφάλεια—που καλλιεργεί άλλωστε και όλη η υπο-κουλτούρα του Χόλιγουντ και της τηλεόρασης που την αναμεταδίδει—ήδη αποδίδει καρπούς και στη χώρα μας όπου, σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση, το 60% σχεδόν του λαού δηλώνει ότι «αισθάνεται ότι κινδυνεύει», γενικώς και αορίστως^[28]. Τα σημερινά μάλιστα σοσιαλφασιστικά καθεστώτα έχουν ένα πανίσχυρο μέσο στα χέρια τους που ούτε ονειρευόντουσαν τα φασιστικά: την τηλεόραση. Η τηλεόραση δεν παίζει απλώς τον ρόλο «κατασκευής συναινέσεων» στις δήθεν πολιτικές

[27] Alan Travis, «Britain "sliding into police state",» *The Guardian* (28/1/2005).

[28] Βήμα της Κυριακής (6/12/2009).

«αναλύσεις» και «συζητήσεις» που στήνονται μεθοδικά με στόχο να εκφραστούν οι συστημικές, κατά κανόνα, απόψεις. Ακόμη πιο αποτελεσματικός είναι ο ρόλος της στη διαμόρφωση μιας εικονικής πραγματικότητας που δεν έχει συνήθως σχέση με τη αληθινή. Και αυτό έγινε ιδιαίτερα φανερό την περασμένη εβδομάδα με τον τρόπο παρουσίασης των διαδηλώσεων στην επέτειο της αστυνομικής δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου.

Είναι λοιπόν φανερό ότι το ΠΑΣΟΚ, που ακριβώς είχε την στήριξη των ελίτ στις εκλογές (αντί για την ΝΔ) για να επιβάλλει τα πιο άγρια σοσιαλφιλελεύθερα μέτρα που είδαμε ποτέ μέχρι τώρα με αφορμή την «πίεση των αγορών», έπρεπε να τα συνοδεύσει και με τα αντίστοιχα σοσιαλφασιστικά μέτρα μαζικής παρακολούθησης και καταστολής, ώστε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την αναπόφευκτη λαϊκή αντίβια. Έτσι, μετά τον στραγγαλισμό των απεργιών με νομικίστικα μέσα, ακολούθησε η εφαρμογή της —σαφώς φασιστικής έμπνευσης— γραμμής της «μηδενικής ανοχής», την οποία όταν την εφάρμοζε μεν η Χούντα (χωρίς να χρησιμοποιεί την ορολογία που εφεύρε κατόπιν το ημι-ολοκληρωτικό Αμερικάνικο καθεστώς που ειδικεύεται στην «πολιτική ορθότητα») εθεωρείτο «αντιδημοκρατική», αλλά τώρα που την εφαρμόζουν όλα τα ημιολοκληρωτικά καθεστώτα του κόσμου αναβαπτίσθηκε σε δημοκρατική! Έτσι, οι πολιτικές και οικονομικές ελίτ που ελέγχουν την οικονομική και πολιτική διαδικασία, αρχικά θεσμοθετούν τις ρυθμίσεις που παράγουν και αναπαράγουν την συγκέντρωση εξουσίας/δύναμης στα χέρια τους, και κατόπιν θεσμοθετούν ως παράνομη κάθε ουσιαστική αντίσταση στα μέτρα αυτά και την καταστέλλουν. Σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι περίεργο οι διοικητές της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας και της ΤτΕ να απαιτούν πάγωμα των γλίσχρων μισθών που δίνονται στη γενιά των 700 Ευρώ, όταν οι ίδιοι εισπράττουν ετησίως 345.252 και 362.500 Ευρώ αντίστοιχα!^[29]

Όταν όμως η οργή των νέων, που συνειδητοποιούν ή έστω διαισθάνονται όλα αυτά, αντιμετωπίζεται με μαζική κρατική καταστολή, μαζικές συλλήψεις-προσαγωγές και φακελώματα, οι σοσιαλφασίστες και οι κοντόθωρες ελίτ από πίσω τους δεν καταλαβαίνουν ότι τα πιο ριζοσπαστικά στοιχεία από τους νέους δεν θα στραφούν βέβαια στα ρεφορμιστικά κινήματα της «αριστεράς και οικολογίας», όπως ονειρεύονται. Ούτε καν μάλιστα θα στραφούν οι περισσότεροι στα (ιστορικά ή νέα) αντισυστημικά κινήματα —που και αυτά τα διέγραψε, με ανιστόρητη θρασύτητα, ο ελέω...Οτσαλάν αντιπρόεδρος της κυβέρνησης. Αντίθετα, η οργή και η απελπισία τους είναι πιθανότερο να στραφεί προς τις «τρομοκρατικές» οργανώσεις, οι οποίες ανθούν σήμερα στη χώρα μας και είναι πιο συμβατές με την νεανική ανυπομονησία, σε αντίθεση με τον μακρύ ανηφορικό δρόμο για το κτίσιμο ενός αντισυστημικού κινήματος. Το αναπόφευκτο αποτέλεσμα θα είναι ένας νέος κύκλος αίματος που θα οδηγήσει στην πλήρη ολοκληρωτικοποίηση της σημερινής ημιολοκληρωτικής «δημοκρατίας» μας.

[29] "Greek central banker among world's best paid," *Kathimerini* English edition (23/10/2008).

Είναι φανερό, επομένως, ότι η Ελληνική συστημική κρίση θα συνεχίσει να χειροτερεύει στο μέλλον, αφού ακόμη και αν ξεπεραστεί η σημερινή δημοσιονομική κρίση, αυτό θα είναι βέβαια σε βάρος των ασθενέστερων, και η πιθανότητα νέων και πιθανόν ακόμα πιο ισχυρών κοινωνικών εκρήξεων να μην μπορεί να αποκλειστεί στο κοντινό μέλλον. Έτσι, στο πολιτικό επίπεδο, ακόμα και αυτοί οι οποίοι εξαπατήθηκαν στις τελευταίες εκλογές και πίστεψαν ότι οι σοσιαλφιλελεύθεροι του ΠΑΣΟΚ θα διαφέρουν αυτή τη φορά, θα ανακαλύψουν σύντομα την αλήθεια και οι περισσότεροι από αυτούς απλά θα προστεθούν στο πλήθος των πολιτών που ήδη απέχουν από την πολιτική διαδικασία. Εντούτοις, η αποχή, όταν απλά εκφράζει ένα είδος διαμαρτυρίας, μπορεί να αγνοηθεί εύκολα από τις ελίτ. Αντίστοιχα εύκολα μπορούν να αγνοηθούν από το σύστημα (ή να συντριβούν με πιο άγρια καταστολή) οι διαδηλώσεις, ακόμη και οι εξεγέρσεις όπως η περσινή—πράγμα που φανερώνει και το αδιέξοδο της δραστηριότητας διαφόρων ελευθεριακών οργανώσεων που ουσιαστικά κάνουν «αντίσταση για την αντίσταση». Μόνο αν η αποχή ή οι διαδηλώσεις γινόντουσαν ο καταλύτης για μια μαζική κινητοποίηση που θα στόχευε στο χτίσιμο ενός μαζικού κινήματος για την αναγέννηση του πραγματικού νοήματος της Πολιτικής, (δηλαδή, τον αυτο-καθορισμό των πολιτών σε μια άμεση πολιτική, οικονομική και οικολογική δημοκρατία), με συγκεκριμένο πολιτικό πρόταγμα και στρατηγική με στόχο την πολιτική, κοινωνική και οικονομική αυτοδιεύθυνση των πολιτών θα άνοιγε πραγματικά ο δρόμος για το οριστικό ξεπέρασμα της πολυδιάστατης κρίσης. Οι προοπτικές για μια τέτοια εξέλιξη είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές στην Ελλάδα, με δεδομένο το εκρηκτικό μίγμα που δημιουργήθηκε τελευταία από την άνοδο μιας νέας ριζοσπαστικής γενιάς, η οποία ήδη καταπιέζεται από το σύστημα—μέσω της συστημικής βίας (ανεργίας, ανασφάλεια για το μέλλον κλπ.) αλλά ακόμα και της φυσικής βίας— ενώ οι πιθανότητες για την ομαλή ένταξη της στο σύστημα είναι σχεδόν μηδαμινές.

Το κρίσιμο, επομένως, ζήτημα είναι αν αυτό το εκρηκτικό μίγμα θα οδηγήσει σε μια μαζική συνειδητοποίηση της επιτακτικής ανάγκης για ένα αντισυστημικό περιεκτικό πρόταγμα και για ένα αντίστοιχο μαζικό κίνημα που θα στοχεύει στην ίση κατανομή της πολιτικής, οικονομικής και γενικότερα της κοινωνικής δύναμης ανάμεσα σε όλους τους πολίτες, δηλαδή για μια πραγματικά αταξική κοινωνία, ή όχι.

Στην πρώτη περίπτωση, η ανάπτυξη ενός τέτοιου κινήματος θα μπορούσε να μας επαναφέρει στην παραδοσιακή έννοια της πολιτικής ως αυτο-διεύθυνσης και να ανοίξει τον δρόμο διεξόδου από τη σημερινή βαθιά και εντεινόμενη συστημική κρίση.

Εναλλακτικά, η διολίσθηση προς ένα ημι-ολοκληρωτικό, αν όχι πλήρως ολοκληρωτικό, καθεστώς στην Ελλάδα θα γίνει ασταμάτητη.

